

SZÉKELY-UDVARHELY

UDVARHELYVÁRMEGYE JOGÜGYI, KÖZIGAZGATÁSI, KÖZGAZDASÁGI, KÖZMIVELŐDÉSI ÉS SZÉPIRODALMI LAPJA
AZ UDVARHELYVÁRMEGYEI KÖZSÉGI ÉS KÖRJEGYZŐK EGYLETE ÉS A GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 10 K. Félévre 5 K. Negyed-
évre 2 K 50 f. Külföldre egész évre 15 korona. Községeknek,
papok-, gazdasági egyleti tagok- és közs. előjáróknak egész évre
5 K. Tanítóknak, közs. és körjegyzőknek 7 K. — Egy példány
Telefon-szám 15. ára 10 fillér. Telefon-szám 15.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos

BETEGH PÁL.

Főmunkatárs: FÜLEI SZ. LAJOS.

HIRDETÉSI DIJAK: Hivatalos hirdetések 100 szög minden
szó 4 fillér, azonfelül 2 fillér, magánhirdetések em.-ként 6 fillér-
többszörli közlésnél 4 fillérért közöltetnek. Nyílt-tér sora 1 K. Hir-
detés és nyílt-tér díja előre fizetendő. — Megjelen heten ki-
két szer: csütörtökön és vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: BETEGH PÁL könyvkereskedése, könyvnyomtató és könyvkötő intézete (Kossuth-utca), hova minden e lapot érdeklő közlemények, előfizetések
M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489. sz. és hirdetések küldendők. — Kéziratok vissza nem adatnak. M. kir. postatakarék és Clearing számla 10,489 sz

A gyümölcsészet, mint szé- kely-mentő eszköz.

Gyergyóditró, 1904. június 8.

II.

Mint már jeleztük, a befásítás befek-
tetés s pénzáldozat nélkül is jól keresztül
vihető. Igen jól és sikerrel segédkezhetnek
ebben kisebb és nagyobb gyermekek, nők
ugy, mint minden egyes gazda egyenlően.
Én pl. mint a községi faiskola kezelője,
míg elfoglaltatásom folytán a kezelést más
kézbe nem adtam — látván, hogy a ren-
delkezésre álló terület szűk volta miatt
számba vehető föllandulást a befásításnak
adni nem volna lehetséges — következőleg
jártam el:

Fölhívtam a tanulókat, úgy a szülőket
s községi lakosságot általában, hogy aki
gyümölcsöt fogyaszt bármely helyen, bár-
mikor, annak magvát ne dobja el, gyűjtse
meg, mert minden maggal egy-egy gyü-
mölcsfát semmisítene meg, melylyel pedig
a vagyonosodáshoz, a község szepítéséhez
hasznosan hozzá járulhatna; a felnőttek
akár 3-4 darabonként adják a magvakat
a gyermekeknek stb. A községi előjáróság
kéresemre pár forintot rendelkezésemre bo-
csátván, tudtul adtam a gyermekeknek,
hogy 120 darab ép, egészséges magért egy
krajcárt (2 fillért) kapnak.

E fölhívásra egész éven át hihetle-
nül nagyon sok csiraképes gyümölcsmag
került össze az iskolához. Az egész község
mintegy bevonatotta gyümölcsészet szolgál-
latába — a magvak gyűjtése által. Heten-
ként 1-2-szer tanítási idő után megállá-

pitott mértékkel beszédtem a gyermekek s
mások által bejelentett s behozott készletet,
bejegyeztük névsor szerint s elhelyeztük
biztos helyre a többihez.

Midőn elérkezett az ültetés vagyis mag-
vetés ideje, a faiskolában a gyermekek —
az első osztályosokat sem véve ki — meg-
tanulták a föld előkészítését s a vetés
módját. Majd engedélyt kértek szülőiktől,
hogy kertjük egyik szélében részükre egy
kevés helyet az iskolai emlékfácskák, illető-
leg magvak vetésére kijelöljenek, melyet
aztán megmunkáltuk, amiként a faiskolában
látták és begyakorolták. Egy kitűzött napon
aztán az éven át összehordott magvakat a
tanulók között felosztottam (s másoknak is
kívánatra szintén ingyen juttattunk) s ugyan
egy napon valamennyi elültette a már ké-
szén álló, szülőik által megjelölt területre.
A kicsinyeknek ebben segédkeztek a na-
gyobb s már jártasabb gyermekek.

Ez intézkedés következtében roppant
sok faiskola (gyermek faiskola, házi fa-
iskola) nyitattott s évenként rohamosan
szaporodtak a gyümölcsfa-csemeték. E rend-
szer mellett a tanulók mintegy együtt nö-
vekedtek föl fácskáikkal, megkedvelték a
gyümölcsfákkal való kedves foglalkozást s
mivel a kicsiny gyermekek saját magok
ültették el a magvakat, tulajdon kezük mun-
kájának sikere szavakkal ki nem mondható
boldogító gyönyörűséggel töltötte el szívü-
ket, féltékenyen őrizték, gondozták, védtek,
ugyszólván vérukké vált a fásítás szeretete.
Keserü bánatot okozott nekik, ha valaki
kis fácskáikat rongálja s ezt érezvén, ki-
mélni tanulták a másokét is. De nemcsak

ártatlan örömet, hanem munkakedvet, te-
vékenységi vágyat szerzett lelkükben, hogy
ők is piciny kezeikkel maradandó hasznos
dolgot cselekedtek Erkölcileg is föltötte
nagy tehát ennek a hatása. A felnőtt pol-
gárok is egy időben kaptak ingyen magva-
kat a tanulókkal

Ha a vázolt rendszert a községekben
meghonosítanák, bármely községben rövid
idő alatt nem maradna fön sem panasz,
sem akadály a befásításra nézve s nem-
sokára annyi gyümölcsfa emelkednek ki a
földből, hogy a község s határának, terü-
letének képe néhány év alatt egészen meg-
változnék s vele az anyagi jólét is bizo-
nyára szemmel láthatóan s fokozatosan
gyarapodnék.

A befásítás e módjának meghonosítá-
sát bármelyik lelkesedni tudó faiskola ke-
zelő, tanító könnyen elősegíthetné. Kevés
fáradtságot igényel ez. Új munka-többlet
inkább ott mutatkozik, midőn néhány per-
cet a behozott magvak átvételére, elszá-
molására kellend áldoznia s a faiskolában
gyakorlatilag oktatnia, de utóbbi munkát a
nagyobb tanulókkal amugy is kötelességből
végzi s ugyanekkor a tanulni ohajtó fel-
nőttek is akadály nélkül jelen lehetnek.

Megjegyzem, hogy a tanulók fokoza-
tosan azután megismerkednek a faiskolában
a csemeték gondozásával, helyes nevelésé-
vel. Mikor pedig a nagyobb osztályokba
jutnak, ott télen át füzfa-vesszőkön eltanul-
ják az oltást, nemesítést s egyik tavaszon,
midőn a csemeték annyira kifejlődtek, ők
magok végzik a nemesítést. Télen át igen
ügyesen megtanulták valamennyien nálam

A „SZÉKELY-UDVARHELY” TÁRCÁJA.

Apróságok.

A tanárgyűlésről.

— A „Székely-Udvarhely” eredeti tárcája. —

Az amatőr fotografus.

Soha olyan fotografáló masinát, mint ami-
lyennel a fogadó bizottság agilis tagja: Gá-
spár Balázs bátyánk dolgozott. Eléje sie-
tett az érkező vendégeknek egészen Seges-
várig. Feketébe öltözködött s egy kis rejt-
telmes fekete börtáskát szorongatott a hóna alatt.
Leült a perronon egy fehér asztal mellé, három
deci vörösbort kért s aztán rejtelmesen körül-
nézett. A messzeségben három tanárnak látszó
alakú tünt föl. Gáspár bátyám hirtelen meg-
ragadta a karomat.

— Te, azok a kongresszusra jönnek.

— Valószínű.

— Nem valószínű kérlek alássan, sőt telje-
sen bizonyos. Rados Náci vezeti őket.

Ezzel fölhajtott egy pohár bort. Fogta a
táskát s rohant az érkezők felé.

— Mit csinálsz Balázs? Csak nem akarod
levenni őket?

— Levenni? Mivel?

— Hát ezzel a fotografus masinával. S mu-
tatom neki a táskát.

Gáspár a fejebujára csapja a kalapját s
nagyot kacag.

— Hát persze, hogy persze. Leveszem őket,
le én. Hiszen azért küldtek ide, hogy hát, hogy
levegylem őket — a lábukról.

S ezzel elrohant. Kölesönös bemutatkozás.
A vendégek örülnek, hogy egy eleven udvarhelyi
tanárt látnak, aki előzékenységből eléjük utazik.
De ah, az öröm korai. Gáspár nekik szegzi a ma-
sinát. Egy kis csattanás. A rejtelmes gép kinyi-
lik s kihull belőlük a vörös táblás füzetek egész
garmadája. Gáspár Balázs mosolyogva sűrög-
forog.

— Méltóztassanak parancsolni kérem alásan
kedves kollega urak. Itt a kalauz s egy banket-
jegy. A rendező bizottság kedveskedik velök.

— Nagyon szép. Milyen kedvesek az urak!
— szólal meg az egyik vendég s kezét szorit az
előzékeny kollégával.

— Hát igaz kérem. Mi kedvesek vagyunk,
de kedvesebbek is lehetnének.

— Kedvesebbek? Hogyan?

— Hát úgy, hogy . . . izé . . . el tetszett
tenni a banket-jegyet?

— Igen.

— Akkor szabad kérem a becses nevöket,
hogy az ivre irhassam. Mert — tetszik tudni —
be kell számolnom vele. Egy jegy ára öt korona.
Ha méltóztatik, mindjárt most átvehetem a pénzt.

— ? ? ! ! . . .

A vendégek meghatottan nyulnak a zseb-
be.

és fizetnek. És fizettek a többiek is a vonaton
egész Székelyudvarhelyig. Nem maradt fizetetlen
egy füle sem. A fotografáló masina mindenütt
jól működött.

Igy jutott a mi jó Gáspár bátyánk két na-
pon át a „fotografus kolléga” népszerű epitheton-
jához.

A megboszorkányozott lakáscédulák.

Szinhely: a héjjasfalvi állomás. A fogadó-
bizottság tagjai várják a budapesti gyorsvonat
megérkezését. Az urak beszélgetnek. Nosz Gusztáv
a pályatesten sétál fel és alá nagy léptekkel
s homlokát törölgetve kergeti az eszméket a be-
szédhez, amellyel Beöthy Zsoltot üdvözölni
fogja. Tíz perc mulik el így. Végre a vajudó szó-
nok a társasághoz csatlakozik, de nem kér a tár-
salgásból, csak a futó felhőket nézi. Valaki hirte-
len megszólal:

— Hol is van csak elszállásolva Dsida
Ottó?

Noszban, a szónokban hirtelen megmozdul
a másik Nosz, a lakásrendező. Odafordul a kér-
dezősködőhöz:

— Dsida, Dsida? Mindjárt megmondom s
tapogatja a zsebet, ahol a kiosztandó lakáscédu-
lákat lenni sejt.

— Jesszus! — kiált föl rémülten s idege-
sen fordul meg a saját tengelye körül.

— Mi baj Gusztá? — kérdi sajnálkozva
Szabó András.

is. A község felhívásomra több nemesítő kést hozatott, sőt beretva élesre fent fanyelű bicskával is helyes munkát végzett néhány tanuló. Ha néha megtekinti sétálás kedvéért az ilyen gyermekek által otthon nevelt fákat a tanító, — kinek vezetése alatt áll ez az ügy — ismét adhat utasítást. Boldogságtól sugárzó arccal jön elő az egész család ilyenkor s ki nem fogy a hálálkodásból.

A magas kormány segítése e téren abból állhatna, hogy e befásítás rendszerének meghonosítását hivatalosan mindenik község részére elrendelné, kötelezővé tenné, miáltal egy csapással óriási lendület nyerne az általános és gyors befásítás nagyfontosságú ügye. Oltó-galyak beszerzése, szaporítása, — minél kevesebb — gyümölcsfaj megválasztása inkább helyi érdekű kérdés lévén, erről ez alkalommal nem szólok.

Iózsa Sándor.

Tan- és nevelésügy.

„A gyümölcsészet, mint székely-mentő eszköz” című elsőhelyen közölt kiváló gyakorlati példára alkalmas cikkelyünket ajánljuk vármegyénk s általában a székelyföldi tanító urak szíves és jóakaratu figyelmébe. Midőn pedig Józsa Sándor gyergyóditrói vezértanító urnak e helyen is olismerő köszönetet mondunk tanulságos közleményeiért, egyttal felkérjük tanítóinkat, hogy a székely nép érdekében kifejtett bármely oldalu hasonló munkásságukról — mások okulása szempontjából is — beszámolni szíveskedjenek.

Pályázati határidő. A közöshadsereg hadapród iskoláiban számos, részben egész ingyenes, részben aránylag csekély tandíj fizetéssel egybekötött hely áll különösen székely fiúk rendelkezésére. Az oktatás részben magyarnyelven fog tartatni s a felvételi vizsgák is magyar nyelven tehetők le. A pályázati határidő már e hó 15-én lejár s épen azért ismételtlen figyelmeztetjük ezen körülményekre az érdekelt és érdeklődő köröket.

Irodalom.

A renaissance.*

Gyönyörű kor, a melynek külön erkölcsi, külön története, külön szokása s — a mit ma legjobban ismerünk — egészen külön művészete

* A Nagy Képes Világtörténet VI. kötete. Az egész munka 12 kötetből fog állni. Egy kötet ára diszkótésben 8 forint. Kapható minden könyvkereskedésben, részletfizetésre is a kiadó Révai Testvérek Irodalmi intézet Részvénytársaságánál (Budapest, VIII., Üllői-ut 18.)

— Elvesztetek, nincsenek! Segítsetek!
— Mi veszett el?
— A lakáscédulák. Értitek, a la... kás... cé... du... lák! Itt voltak a zsebemben s most nincsenek. Mi lesz velünk!... s futkosott ide-oda kétségbeesetten.

— Rossz ómen, nagyon rossz ómen, vigasztaljatja visszafelé a kétségbeesettet Szabó András, de a bajusza alatt mosolyog

Nosz észreveszi a mosolyt, ráriad:
— Te vitted el őket. Add vissza őket s tapogattja a védekező Szabó zsebeit, de nem talál semmit.

Közben jelzik a vonat érkezését. Nosz rettége a tetőpontra hág. A hangja messze harsog:

— Szent Egek! Fiúk, kollégák, kedves barátaim teremtsétek elő a jegyeket, teremtsétek elő a jegyeket, mert bizony mondom, hogy nem mondok semmit.

— Mit nem mondasz?
— Nem fogom üdvözölni Beöthyt. Itt hagylak egyszerűen a slamasztikában, aztán lássátok, hogy másztok ki belőle.

Ettől már komolyan megijedtünk. A vonat füstje már látszott. Késlekedni nem lehetett. A kópé, aki kilopta, visszaadta az eltüntetett cédula csomót Nosznak, aki boldogan szorította szívére az elvesztetteket s míg a többiek kacagtak, ő újra megindult, hogy az incidens zilálta eszméket hirtelenében összeszedje...

A bűvös kályhák.

A „Budapest-szálló” disztermében tudva-

volt. Nemesak így messziről sóvárgunk vissza mind feléje, Burekhardt és Gobineau olvasói, egy olasz maga is, Alfieri, aki ezek közt a csodák között élt, azt mondotta: „Az emberi növény egyszer nőtt nagyra, akkor is Olaszországban, akkor is a XV. században”. Mi nekünk ma a renaissance és vele az összes középkor? Igazi összefoglalójuk eddig nem akadt, magyar legkevésbé, csak egyes elemeit látjuk: a papságot és a lovagvilágot, a hűbériséget és a keresztény hadakat, a klasszikus kor hagyatékát, a melyből egy új világ művészete és tudománya sarjad, de mindezek összeolvadását még nem akadt, aki megmagyarázza. Csupa töredezett kép ez a század: szürke klástrom kékelő hegyen, hol a scriptoriumban szelid arcu vén barátok másolgták ékes fracturáirással, piros initialekat vetve a miniumos kalamussal, a szentek életét. A fiatalja meg égő szemmel festegeti Horatius istentelen poétának a verse fölé a csábító Lalage arcamasát. Lent meg a völgyben barátok tanítják a népet szántásra-veetésre, Isten nevének nagyobb dicsőségére. S fent a várakban mór csatákban kicsorbult fegyverek, a kongó vén folyosókon bársony csótárok, faragott csontnyerges, himes bársonyban fáklafény-nyel járó mesesép asszonyok, apródok, lovagok, vitézi tornák véres-pajkos képe: ezek nekünk a középkor, liliomformára nőtt törekeny szép lányokkal, akik ápolgták piciny kertjüket a vár bástyáján, egy pár lépés kerületben, a hol a sziklán maréknyi földben eldédeltettek egy-két virágot, mint a hogy a Somló, Fülel bércsein ma is látjuk. Ez a kor a maga kegyetlenségében ájtatos volt, a maga szilajságában istenes, a maga vad-ságában tele szépséggel és művészettel.

Művészeitek? „A sötét középkor”? Igen, mert hiszen nem a kor volt sötét, csak mi nem látjuk elég világosan. Művészettel volt tele a levegő, az tapadt oda a templomok, várak kőfalának freskóihoz, miniatúr-festők kisdéd rajzaihoz. Ott van a művészet szépséges asszonyok himzett rokolyáin, aranyesipkés rokolyáin, aranyesipkés fejkötőin, mintás fátyolfoszlánynain, lovagok cifra vértjein, jámbor hegedősök dalában. Csakhogy ez a művészet kevés embernek kedvéért volt, főrangú uraknak, főrangú asszonyoknak tetszésére. A jobbágylány szíve megszakadtáról nem énekelt az igrice, a völgyek jajsavát nem jegyezték fel a krónikák, de ez így volt a görögöknél is. A mi távolságunkból kétesen látszik, vajjon ez a kékes fény, mely a középkor felett dereng, a barbárságon épült régi művészi világnak alkonyfénye-e, a melynek napja a renaissanceban még egyszer visszanézett, vagy az ujkor hajnalsugárzása.

Erre a kérdésre keresi a feleletet dr Csuday Jenő, a történelem és az egyháztörténelemnek ez a buzgó és jó szemű buvára, aki az egész könyvön át nagy figyelemmel és gondnal bontogatja szét a történelem szálait, keresve mindenütt a régi világ és régi műveltség csirait a népvándorlás iszapja alatt, meglesve, a mint ez a csira új életre zsendül a televény fölött. Könyvét úgy is nevezte el, hogy ez a szándék jobban szembe-

tűnjék: A középkori intézmények bomlása és a renaissance. Ez a munka címe Alapos tudomány-nyal, sok és pontos utánjárással készült ez a munka s ügyes stilművészetbe foglalva lát napvilágot. Csudaynak ez a könyve nemesak a legterjedelmesebb, de legfontosabb, legnagyobb értékű munkája is. Forrásairól és kutatásairól a Bevezetésben ad számot, melyből kitűnik, hogy a legalaposabb szakmunkákat használta fel a forrasmunkák mellett

A magyar részt a könyvhöz dr Schönherr Gyula írta, aki, mint Csuday is, szintén egyetemi magántanár s jeles nevet szerzett magának Corvin Jánosról és az anjoukról írt munkáival.

A Nagy Képes Világtörténelemnek azt a feladatát, hogy a magyar nemzeti históriát összeolvassa a világtörténelem áramlataival, fényesen oldotta meg.

A könyvben tömérdek az illusztráció, a melyek kitűnő megválasztása egyrészt bizonyára a szerkesztőség érdeme. Az egész kötet összefoglalását is maga a szerkesztő, dr Marczali Henrik írta. Az illusztrációk közül különösen ki kell emelnünk II. Ulászlónak levelét a pórlázadásról, a színes képek közül a Hunyadiak cimerelevelét, Mátyás trónkártyáját és egy misekönyvének gyönyörű első lapját, a melyeken kívül még számos művészi kép, több magyar vonatkozása is van a kötetben.

A kötet késedelmes megjelenését a szerkesztő néhány sornyi előszóban azzal indokolja, hogy munkaközben többszörösen is gazdát cserélt. Ez természetesen egy ilyen nagy vállalatnál, a mely jóformán egy évtizeden huzódik át, de az már kevésbé természetes, hogy ez nem hagyott nyomot a munkán, a mely minden tekintetben egyöntetű és gondos, s a melyből immár csak egy kötet van hátra, a legutolsó, a legújabb kor története, a melyet maga a szerkesztő, dr Marczali Henrik fog megírni.

Az „Érdekes Könyvtár” legújabb füzetének tartalma a következő: Berczik Árpád: A rabszolga. (Elbeszélés.) Verne Gyula: Egy borzasztó óra. (Elbeszélés.) Gozdu Elek: A veréb. (Elbeszélés.) Erminio Franch: A bányászfiu anyja. (Novella.) Bárd Miklós: A vén kutya. (Költemény.) Thury Zoltán: A farkas. (Novella.) Corday Michel: Még egy jó napot! (Humoreszk.) Schubin Ossip: A hegedős. (Novella.) — Érdekes és gazdag ezenkívül az ismeretterjesztő apróságok és az irodalom rovata is, ugyszintén az „Érdekes Könyvtár” speciálitása, a rejtvény pályázati rovat is, melynek minden egyes megfejtője, kivétel nélkül, könyvjutalmat nyer. Az „Érdekes Könyvtár”, ez a minden külföldi folyóiratnál becsesebb tartalmu, maradandó értékű, könyvalaku folyóirat előfizetési ára példátlanul olcsó, negyedévre egy korona, mely összeg az „Érdekes Könyvtár” kiadóhivatalába, Budapest, V., Kálmán-utca 2. szám alá küldendő. Mutatványfüzet kívánatra ingyen és bérmentve.

levölgek két óriási Meidinger-kályha teljesíti télen a melegítés jótékony hivatását. Nyáron rendszeren unatkozva bámulnak a semmiségbe; várván az időt, amikor újra „tettekkel tényező” lehetnek. Nos, ez az idő most váratlanul gyorsan érkezett. A kongresszusi banketten történt. A tanárok ugyanis a közgyűlés ezellemei eledeleitől terhesen, lelkes rohanással siettek vasárnap déli egy óra tájban a szálló nagyterme felé, ahol ki-ki a legkellemesebb helyet igyekezett a fehér asztalnál a maga számára biztosítani. Fogas, ruha-akasztó a nagyteremben nincs. Sebaj! Ott a két nagy kályha. Azoknak a széles teteje nagyon pompás helynek kínálkozik különböző rendű és alaku kalapok számára. Persze, hogy mindenki mindjárt a kályhák felé tartott s nyújtotta a kalapját, cilinderjét föl a magasba, hogy szépen elhelyezhesse. A kisebbek még ágoskodtak is, sőt székre is álltak s úgy rakosgatták egymás mellé kopasz és nem kopasz fejöknek derék fődözőjét. De az elképedés általános. Egyszerre tizenkét kalap tűnik el a kályha-tetőről a semmiségbe. A legutolsó egy előkelően kivasalt fővárosi cilinder-kalap, mely lassu ingadozással hajtja meg a fejét az ádáz végzetnek s arisztokratikus hidegvérrel pottyán demokrata társai után nirvánába.

A váratlan módon megalaptalanodott kongresszisták egyértelmű ijedtséggel kapnak a buszuzatlanul távozókat után. Hasztalan. Kezüik korrommal ékes, de kalap nincs sehoh. Legmérgeesebb köztük Cserey Adolf dr, akinek egy szép fehér, vadonatúj szalmakalapja esett áldozatul. — Ahogy teste gömbölyősége engedi, székre ugrik,

főlagaskodik, megdöngöti körül a kályhát s mérges szomekkel néz a fekete mélységbe. Belenyul könyökig. Semmi. Leugrik. Kinyitja alul az ajtót. Térdre ereszkedik. Belenyul megint és ismételtlen könyökig. Semmi... Belebujik a szűk nyílásba, amennyire lehet. Az orra hegye kissé kormos, hull róla a verejték. Ujra semmi.

A körülálló kacagnak. De hozzák a levest. Az ember éhes. Enni kell. A többivel együtt Cserey is a helyére fut s eszik. A harmadik kanálnál eszméje támad. Visszajön a kályhához. Vesz egy idegen, szürke napernyőt s a maga sétatöbóját, zsebkendőjét a kettőt egymáshoz köti. Székre áll s az összekötözött mesterséggel horgászni kezd a mélységben. Pár percig zörgöti a kályhát s aztán nagy vigyázva huzni kezdi a botot kifelé. Általános várakozás. De oh balgatag végzet! A bot csak egyedül kerül napvilágra. Napernyő és zsebkendő a többiekkel együtt a mélységben maradtanak.

Cserey gyilkos tekintetet vet a kályhaszörnyre; valamit mond is, ami bizonyosan nem áldás, aztán siet, hogy perenyi vigasztalást mérítsen a disznósületes zöldfuszulykából.

Közben a többi kalaptalan már intézkedett a rendező-bizottságnál a kalapok valamelyes előkerítése iránt. Nemsokára meg is jelenik egy szolga hatalmas tűzoltó csáklájával s míg az asztalok körül lelkes tőzstok hangzottak, ő lágyabb és erősebb zörgéssel s hosszu, sokszor eredménytelen kísérletek közben halásztta ki egymás után az elnyelt individuumokat. Hogy milyen állapotban? Arról ne szóljon a krónika. — r. f.

Krónika.

— Fővárosi levelezőnkől. —

Budapest, július hó 8-án.

Az igen tisztelt olvasó-közönség talán el is feledett, oly régen hallgatok. Azonban a közel 30 fokos meleg és sok más egyéb, sehogy sem alkalmas fokozottabb tevékenységre. No de majd kipótolom s remélhetőleg elnézők lesznek nyájas olvasóink.

Először is egy rendkívüli dologról beszélek. A parlament költségvetési vitája normális befejezéshez jutott s így az általános vita véget ért. Nem kisebb emberek csatároztak ez alkalommal, mint Apponyi, Bánffy és Tisza. Valóságos politikai leszámolás volt az ország házában. Fényes beszédekben védelmezte mind a három államférfi elfoglalt pozícióját.

S mig itthon így, a szellem fegyvereivel, szípközbeszéd alakjában foly a küzdelem, a japán-orosz háboruban egyre-másra súlyosztgatik a hajókat s az orosz és japánvér ha nem is foly, de apróbb cseprőbb csatározásoknál csöpögget. A nagy csatát folyton propagálják s mindig jelzik, hogy most már nem csak jószolgatás alakjában lesz meg. De azért bizonyosat senki sem tud bekövetkezéséről.

Amerikában köztársasági elnököt választanak, az örményországi nyugalom még nem állott helyre.

Nagy halottja van a magyar jogászvilágnak is, Czorda Bódog, a Curia egykori másodelnökének személyében, akit tegnap óriási részvét mellett temettek el.

Azonban az ország népesedése ez év első öt hónapját véve, kedvezőbb, mint a tavalyi, mert a természetes szaporodás 28,580-al több a múlt évi megfelelő időszakénál.

A lapok hasábos tudósításokban számolnak be a Wampetics-vendéglőben történt botránnyról, melyet Fack J. lovag és Rónay L. Schmidt G. főhadnaggyal szemben rögtönöztek s melynél a tiszt ur helyes eljárását mindenki elismeri. Mert először gavallérosan megvédelmezett egy védtelen nőt, másodszer pedig illendőségre tanított két hencegő uracsot, akik perverz érzelmeiket miveltségük tudatában sem tudták megzabolázni. A krakéléreknek meg országos leckét adott. S ez általános meglepedésre szolgál minden józan gondolkozásu embernél.

Nagy mulasztást követnének el, ha a magyar tanítók e héten tartott egyetemes gyűléséről meg nem emlékezném. Hiszen itt Udvarhelyvármegye derék tanítósa is öt igen tekintélyes népnevelővel volt képviselve: Szász Ferenc alsósiménfalvi igazg.-tanító, tanító-egyleti elnök, Derzsi Géza (Bágy), Szentgyörgyi Mihály (Nagysolymos), Jakab József (Muzsna) és Török Ákos (Csekefalva) székely tanítók személyében. Ezek a lelkes emberek bizonyára röviden beszámolnak azokról a messzekiható eszmékről, melyeket az egyetemes gyűlés magáévá tett s alkalmas módon a „Székely-Udvarhely” olvasóit is tájékoztatni fogják nyert impresszióikról.

Mert hiszen a sajtó áldásos munkálkodását a közélet működésére vonatkozólag, semmiféle irányban sem lehet a sokak által tévesen alkalmazott közmondással meddővé tenni, hogy: „Dobbal verebet fogni nem lehet”. Itt ellenkezőleg áll a dolog. A miről és akiről a sajtó nem beszél, az élő halott s előbb-utóbb az enyészet pora lepi be.

A magyar tanítósa elhangzott eszméi pedig az élethől és életre valók. Tőlük függ tehát azoknak a periferiákon is bátor munkássággal érvényt szerezni, hivatkozni társadalmunkban s ennek életre keltőjében, a sajtóban.

—1.

Különfélék.

M. t. olvasóinkhoz. A „Székely-Udvarhely” tizedik évfolyamának harmadik negyedére ezennel előfizetést nyitunk s lapunk igaz barátaihoz azt a tiszteletteljes kérést intézzük, hogy lejárt előfizetésüket megújítani, esetleges hátralékaikat kiegyenlíteni és a „Székely-Udvarhely”-et ismerőseik körében ezután is megrendelésre ajánlani kegyeskedjenek, hogy nem kicsinylendő feladatainknak mi is pontosan megfelelhessünk. A „Székely-Udvarhely” ezennel is hetenkint kétszer: **csütörtökön és vasárnap**, tehát minden héten kétszer karolja fel a székely anyaváros és vármegye közügyeit. Nem riadva vissza semmi áldozattól: hiven, lelkiismeretesen és pártatlanul szolgálja a székelység legvitálisabb érdekeit. Az a pár korona előfizetési díj, mely egyeseknek amúgy sem lehet sok — bőven visszatérül azáltal, hogy legjobb tehetségünk szerint, munkatársaink hathatós támogatásával, mindig oly közleményeket kívánunk adni, melyek a „Székely-Udvarhely” hatáskörébe tartoznak s a közérdeket valóban előmozdítani hivatottak. A székelység ügyeivel állandóan foglalkozunk, mert hiszen székely népünk előhaladása, boldogulása, nemcsak székelyföldi, hanem elsőrendű nemzeti és így a leghazafiasabb érdek is. Legyen szabad tehát m. t. olvasóink, önzetlenül támogató munkatársaink eddig tapasztalt nagybecsű pártfogását továbbra is kérnünk, hogy elvállalt és folyton fokozódó kötelezettségeinknek — teljes mértékben megfelelhessünk. — A „Székely-Udvarhely” előfizetési ára lapunk homlokán olvasható. Az előfizetések postadíjmentes beküldésére a m. kir. postatakarékpénztár 10,489. sz. befizetési lapja használandó, melyet mindenkinek készséggel és ingyen küldünk meg.

— **Ministeri biztos városunkban.** Balogh Vilmos min. tan., székelyföldi ministeri megbízott a kirendeltség itteni megbízottjával Szovátáról Parajdon és Korondon át szerdán este városunkba érkezett, ahol Dörner Bélánál szállt meg. Parajdon értekezletet tartott a község oly sokszor hangoztatott sanyaru helyzetét javítani hivatott ügyekről. Csütörtökön délelőtt Hollak Arthur főispán- és dr. Damokos Andor alispánnál látogatást tett s még aznap délután tovább utazott Budapestre.

— **Személyi hír.** Soó Gáspár helybeli róm. kath. főgimn. igazgató, nyári üdülés céljából Kászon-fürdőre utazott. Az intézet igazgatását távollétében Tamás Albert főgimn. tanár teljesíti.

— **Az érdem elismerése.** A magyar ujságírodalmat megbecsülő legfelsőbb kitüntetésről értesülünk. A király ő felsége Zilahy Simont, a magyar ujságkiadók szeretett atyamesterét valóban megérdemelt kitüntetésben részesítette. Személye körüli magyar miniszterének előterjesztése folytán Zilahy Simon, a „Budapesti Hirlap” kiadó-hivatala igazgatója és törvényes utódainak, a magyar hirlapirodalom terén szerzett érdemei elismerésül a magyar nemességet „gyurkókai” előnévvel díjmentesen adományozta.

— **Kitüntetés.** A király ő Felsége Soó Gáspár székelyudvarhelyi róm. kath. főgimnáziumi igazgatót, a pápai „pro Ecclesia et Pontifice” érdemjel tulajdonosát a Ferenc József-rend lovagkeresztjével tüntette ki. Őszintén örvendünk a derék igazgató ez újabb kitüntetésének s kívánjuk, hogy a közügy és családja örömeire állandó egészségben sokáig éljen! Az általánosan szeretett igazgatót tanártársai a következő táviratban üdvözlötték:

Soó Gáspár igazgatónak

Kászon-Jakabfalva, Tusnád.

Lovagrendi kitüntetésedhez székely örömmel, professzori büszkeséggel, baráti szeretettel gratulálunk:

Embery Árpád, Szemlér Ferenc és Burger Arthur.

Ezen kívül többek között a helybeli posta-, távirat- és távbeszélő tisztviselői kara is küldött táviratot, mely így szól:

Nagyságos Soó Gáspár igazgató urnak

Kászon-Jakabfalva, Tusnád.

Kitüntetéséhez őszinte büszkeséggel és igaz szeretettel gratulálunk:

Lányi Imre, dr. Macskássy Ignác, Cserey József, Szentpétery Ferenc, Szabó György.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter a helybeli róm. kath. főgimnáziummal fennálló szerződésben gyökerező jogánál fogva Burger Arthur róm. kath. főgimnáziumi tanárt, a „Székely-Udvarhely” jeles tollu munkatársát, a magyar — német nyelvi tanszékre rendes tanárnak nevezte ki. Készséges örömmel gratulálunk a kiváló tehetségű és vas-szorgalmu tanár előhaladásához.

— **Helyközi távbeszélő.** Székelyudvarhely város is belekerült valahára a helyközi távbeszélő forgalomba. Az erre szolgáló vonalat e héten kiépítették s mihelyt hivatalosan átadják a közforgalomnak, azonnal beszélhetünk a szomszédos városokkal, valamint Budapesttel és a külfölddel is.

— **Csepütelegráf.** A székely ember az általában híreket „csepütelegráf”-on költeknek nevezi. Ilyen igaztalan szóbeszéd került lábra városunkban is e hét elején. Azt adta tudtul mindenkinek a „csepütelegráf”, hogy a székelyföldi ministeri kirendeltség által Mezőhegyesre küldött aratómunkásoknak nagy bajuk esett, mert közülök 40 székelyt levegőbe röpítettek a huncfut cucilisták. Az ellenőrizhetlen forrásból keletkezett rémhír egyideig tartotta magát, mivel a kirendeltség itteni megbízotta pár napig távol volt s így autentikus helyről nem lehetett megnyugtató különösen a rémületben volt székely nőket. Dörner Béla csütörtökön hazaérkezvén, mihelyt az esetről értesült, Szilágyi Géza mezőhegyesi intézőtől azonnal táviratilag kérdezősködött. Természetesen a megnyugtató válasz azonnal jött, hogy „A székely munkásoknak semmi bajuk, meg vannak elégedve helyzetükkel, az uradalom pedig ő velük. Hétfőn este (e hó 11-én) otthon lesznek, három csapat kivételével”. Tehát holnap a székelyek legnagyobb része visszajön, még pedig jó egészségben s nem üres zsebbel.

— **Halálozás.** E hó 2-án, széleskörű részvét mellett helyezték örök nyugalomra kézdipolyáni özv. Zonda Gergelyné Györgykovács Rózaliát életének 61-ik évében Kézdipolyánban. A példás életü, mint gazda-asszony elhunytával Zonda Józsefet, vármegyénk törvényhatósági m. kir. állatorvosát is mely csapas sujtotta, a mennyiben a puritán jellemü, előkelő székely asszonyban édes anyai jósa gu mostoha anyját vesztette el. Nyugodjék csendesen!

— **Közvacsora.** Szabó Antal helybeli róm. kath. új kántor-tanító tiszteletére tegnap este a Dézsy-féle „Erzsébet-kert” helyiségében népes bankettet rendezett városunk katolikus polgársága. A közös vacsorán Jung-Cseke Lajos apát is résztvev.

— **Nyilvános köszönet.** Most, hogy az orsz. középiskolai tanáregyesület közgyűlésének mozgalmai már lezajlottak, az ünnepesebb hangulat újból köznapias jellegűt öltött és kedves vendégeink, a kik itt oly jól találták magukat, ismét otthonukba tértek vissza, magukkal vivén a legkellemesebb emlékeket, nem tehetjük, hogy e helyen hálás köszönetünket ki ne fejezzük mindazokkal szemben, a kik a közgyűlés sikere érdekében egyik-másik tekintetben közreműködtek vagy azon fáradoztak, hogy vendégeink részére az itt létező élvezetessé tegyék. Első sorban is mély hála illeti meg méltóságos Hollak Arthur főispán urat, a ki kezdetől fogva a legnagyobb rokonszenvvel fogadta a közgyűlés itt leendő megtartásának eszméjét és a ki oly lelkesen üdvözölte a közgyűlést a vármegye nevében; mély hállával tartozunk nagys. Dr. Damokos Andor alispán urnak azért az előzékenységért, melylyel a vármegye ház nagytermét a közgyűlés céljára átengedni kegyeskedett, de még nagyobb hállával adózunk azért a remek hegedűjátékért, a melylyel a július 3-án rendezett hangverseny keretében a nagyszámu közönséget gyönyörködtette. Őszinte köszönetre vagyunk kötelezve nagys. Szakáts Zoltán polgármester urnak, hisz őt illeti az érdem, hogy a tanáregyesületet a város színében meghívta és mindvégig az ügynek meleg pártfogója volt. Fogadják legőszintébb köszönetünket azon nők és férfiak, a kik a hangversenyen közreműködven, annak erkölcsi és anyagi sikerét biztosították és vendégeinknek néhány kellemesen eltöltött percet szereztek; köszönet legyen a város mindazon nagyra becsült lakosainak a kik szivesek voltak az ország minden irányából, idese-reglett tanároknak szállást adni és szorakozásuk érdekében minden lehető a legönzintlenebbül megtenni. Dr. Solymossy Lajos, elnök. Nosz Gusztáv, titkár.

— **Esküvő.** Dr P a a l Árpád, vármegyénk kiváló tehetségű és nagy munkásságú árvaszéki ülnöke, a „Szekely-Udvarhely“ érdemes munkatársa, f. hó 5-én esküdött örök hűséget Sz a n t á r Franciskának Kecskeméten. Tartós boldogságot kívánunk a derék újpárnak!

— **Letört virág.** Csak az imént adtunk hirt G o m b o s Sámuel szekelykereszturi unitárius tanár nagy örömről, melyben János fiának kiváló sikerrel kiállott ügyédi vizsgája alkalmából részesült. Ma egy hete közöltük az örömhirt. De az emberi élet olyan, mint a virág, melyet az üde harmatsepp felfrissít és a száraz dér elhervaszta. A ma vidámsága holnapra mondhatlan keserűséggé változhatik. Így történt Gombos Sámuel tanár és neje Lengyel Rózával is Szülői szívük az örömtől megdobogott s reá pár nap múlva mély bánat érte Erzsébet leányuk — III. éves képezdei növendék — e hó 6-án este, 18 éves korában, 17 heti nagy és súlyos szenvedés után bekövetkezett halálával, a kinek „Az örök Láthatlanhoz siető lelkét nem tarthatá vissza a legnagyobb erő: a szeretet“. A korán elhalt ifjú lány temetése pénteken délután általános részvét mellett történt meg Székelykeresztúron.

— **Egy igen érdekes kiállítás** díjmentes megtekintésére hívjuk föl városunk közönségének nagybecsű figyelmét. Ugyanis a helybeli állami kö- és agyagipari szakiskola az Országos Középiskolai Tanár-Egyesületnek közelebről városunkban megtartott közgyűlése alkalmából, rendkívül fényes rajz- és munkakiállítást rendezett s az ma d. e. 8—12 óráig és d. u. 3—6 óráig még megtekinthető. A szakiskola ezen remekének látogatását annál is inkább ajánljuk, mert mai napon a kiállítás véget ér.

— **Az összes szépítőszereket** fölülmulja a közkedvelt Földes-féle Margit crémé. Gyorsan és biztosan eltávolít szeplőt, májfoltot, kiütéseket, ráncokat és egyéb arctisztatlanságot és így nemcsak szépít, hanem fiatalít is. Ára 1 K, nagy tégegy 2 K. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerárban, Aradon és minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerek kereskedésben. Utánzatoktól óvakodjunk.

— **A közigazgatási bizottság, mint fegyelmi fórum.** A belügyminiszter egy konkrét esetről kifolyólag kimondotta, hogy a fegyelmi vizsgálat elrendelése kérdésében másodfokon a közigazgatási bizottság határoz.

— **Vizbefut.** Nyáron az öngyilkosjelöltek nagy előszeretettel választják sötét szándékuk végrehajtására a folyó vizek hullámain. Vas Márton helybeli (V. ker.) ácsmesterséggel foglalkozott földműves is engedett eme szokásnak s folyó hó 8-án, a délelőtti órákban Szabó Ferenc malomgátja alatt vízbe ölte magát. Tettének okát abban keresik, hogy feleségével folytonos viszálykodásban élt az utóbbi időben.

— **Kidobott pénz** — bármily csekélynek látszó is — csak az olyan hirdetésért fizetett összeg, amelyet igen korlátolt számú és nem érdekelt közönség olvas. Ellenben a „Szekely-Udvarhely“ apró és rendszeres hirdetései — melyeket hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap nemcsak Udvarhelyvármegye székhelyén s minden valamire való és számottevő községében, hanem az ország legtávolabbi részében is sok ezren olvasnak — a legolcsóbbak, mert feltétlenül eredményt biztosítók.

— **Fogorvos.** Perl József (American Dentist) szombaton Székelyudvarhelyre érkezett és a „Budapest“-szállodában (I. sz. szoba) rendelaponta délelőtt 9—12-ig és délután 2—5 óráig

Tisztelettel kérjük vidéki előfizetőinket, hogy az illető postahivataloknál az előfizetés megújítása iránt lehetőleg gyorsan intézkedni sziveskedjenek, nehogy a lap szétküldése fennakadást szenvedjen.

Törvénykezés.

Főtárgyalások. A helybeli kir. törvényszéknél pénteken megtartott főtárgyalás rendén ifj. Dombi Alajos szentkirályi lakost hat rendbelilopás büntette és vétsége miatt összűntetéséppen két és fél évi fegyházra, 5 évi hivatalvesztésre és a perköltségek hordozására; ifj. Bíró József korondi lakost pedig súlyos testi sértésért 6 havi börtönrre ítélte a bíróság. Az ítéletek jogerősek.

Közgazdaság.

Szorult szemű buza. Általánosan ismert baja a buzának a szorult szem, melynek oka a hőütés. Legalább úgy tudja azt mindenki. Pedig nem mindenkor így van. Nagyon sok esetben közvetlenül a kalászhányás után azért lesz kényszer éretté a buza, a mit onnan vehetünk észre, hogy a szár ezen része megfeketedik, ezen gomba — az ophiobatus herpotrichus — myceliumai segítségével a gyökérzetre is átszarmazik s a buza táplálkozását lehetetlenné teszi. Miután pedig e bajjal szemben lehet védekezni, nem kell szorult szem esetén egyszerűen belenyugodni a hőütésbe, hanem alapos vizsgálat által kell meggyőződni, hogy nem-e a szóban levő gombáról van-e szó. Ez esetben a tarló rögtön alászántandó s őszszel okvetlenül mély szántás eszközöndő. Már ez az eljárás magában véve is csökkenti vagy teljesen megszünteti a bajt. Franciaország egyes vidékein igen jó sikerrel használják a fentebb ajánlott eljárást mellett a foszfortrágyákat (szuperfoszfátot), a mely — úgy látszik maró hatásával beszűnteti a gomba fejlődését. Különösen a szuperfoszfát a hőütés ellen is igen jó szolgálatokat tesz, mert sietteti a buza beérését 8—10 nappal is, már pedig mennél korábban érő a buza, annál kevésbé van kitéve a hőütésnek.

A réteknek gyomoktól való tisztántartása. A savanyu természetű, nedves, mocsaras réteknek gyomoktól való tisztántartása nem kevés gondot okoz a gazdának; különösen nagy számban fordul elő ilyenhelyt, a vidékenként kiyyóhagymának is nevezett Allium acutangium, mely virágzás idején a rétet néha egészen rózsaszínűvé is festi. Különösen mészbzen és foszforsavban szegény talajokon van e növény nagyon elterjedve s a dunántuli kísérletek határozottan bizonyítják, hogy e növény biztosan kipusztul, a hol elegendő meszet és foszfortrágyát kap a talaj.

A tarack irtása. A tarack nem türi a beárnyékolást. Ennek következtében kiirtásának következő a legegyszerűbb módja. A tarlót rögtön aratás után alászántjuk s amint a szántás zöldülni kezd, keresztül-kasul megboronáljuk, ezt 10—14 naponként ismételjük, ha pedig a föld nagyon összetömődött, csekélyen járó gruberrel járattjuk meg, s még egyszer csekélyen megszántjuk. Vetésre okvetlenül rozsot alkalmazunk olyan módon azonban, hogy annak bokrosodása, fejlődése buja legyen. Ezt elérendő vetés előtt 1 1/2 mázsa szuperfoszfátot hintünk el, tavasszal pedig április elején és végén 20—30 kg. chilisalétromot hintünk rá. Ilyen módon a rozs gyorsan fejlődik úgy annyira, hogy mire az altalajban maradt gyökér részletek a felszínig kinőnek, nem kapnak világosságot, senyvednek s végre elpusztulnak, visszamaradó gyökérzetük pedig elhervad s a talajt gazdagítja.

A szarvasmarhák csontlágylása. Ha a takarmányfélékben nincs elegendő ásványi alkotó rész, az állatok csontozatának fejlődése visszamarad, sőt maguk a csontok is puhák maradnak s nem lesznek eléggé kemények. Nem egy vidéke van az országnak, a hol a takarmányfélék foszforsavas mészbzen szegények s ilyen helyeken az állatokkal egyrészt mesterséges foszforsavas meszet kell etetni, másrészt pedig gyakrabban kell foszrorsav és mésztartalmu műtrágyákat alkalmazni, mi által a hiba lassacskán el fog tűnni.

Szerkesztői üzenetek.

Lapunk zárta minden héten kedden és pénteken délben van. Nagyobb közleményeket tehát, amelyek ezen időig itt nincsenek — eskakis a reá következő számban közölhetünk.

Nyilt-tér*

Szilárd és folyékony
Sarg-féle Szappan
Glycerin
a bőrt fehérré
és gyöngéddé teszi.
Mindenütt kapható.

Sarg-féle Glycerin szappan úgy felnőtteknél, mint gyermekeknél a leggyöngébb korban a legkitűnőbb tisztító szernek bizonyult. Ismert tekintélyek, mint dr. Hebra tanár, Schauta, Frühwald, Breus Károly és Gusztáv, Schandlbauer stb. által a legjobb eredménnyel használják.

* Az e rovatban megjelenő közleményekért semmi felelősséget sem vállal a Szerk.

Kedvezmény olvasóközönségünknek!

* Budapesti Bazár *

dus tartalmu, magas színvonalu és a legolcsóbb magyar modern divatlap. Előfizetési ára postai küldéssel vagy házhoz szállítva negyedévenként egy korona 50 fillér, akik azonban kiadóhivatalunknál, Székelyudvarhely, Kossuth-utca 15 szám alatt rendelik meg, azoknak jóval mérsékeltébb ár mellett kedvezményképpen

1 korona 30 fillérért küldetjük. — A „Budapesti Bazár“ bármely hónap elsejétől megrendelhető. — A Budapesti Bazár minden számában kitűnő szépirodalmi rész, 40—50 ábrát tartalmazó divatrész, természetes nagyságu rajz- és kézimunkákat tartalmazó szabásiv, díszes borítékiv van. A szabásiv magyarázata világos és könnyen megérthető. A Budapesti Bazár a társadalom minden osztályának igényeit kielégíti. A divatot kerereső uri nőknek és a munkás szabónőnek egyaránt szüksége van ez olcsó magyar divatlapra.

A Budapesti Bazár megjelen havonként kétszer, minden hónap elején és közepén.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Apró hirdetések.

8 rovatban minden szót 4 filléért, vastagabb betűvel 8 filléért közöl a kiadóhivatal.

Tőkepénzesek, akik Székelyudvarhelyen, a Kossuth-utcában, igen előkelő és nagyobb területű telken, emeletes bérházat építeni hajlandók és így **pénzüket** — tőkéjük részletenkénti visszafizetése mellett — **biztos, magas kamat-jövedelemre** elhelyezni ohajtják, tájékoztatás végett forduljanak a Székely-Udvarhely kiadóhivatalához.

Egy tisztességes jóra való **bolti szolga** keresztek évi 400 korona bérfizetéssel. Cím e lap kiadóhivatalában.

1971—904. tkvi. szám.

Arverési hirdetményi kivonat.

A székelykereszturi kir. j.-biróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy Murvai Mária végrehajtónak, Murvai Julia Fekete Dénesné végrehajtást szennvedő elleni 41 K 30 f tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék, a székelykereszturi kir. járásbiróság területén levő, az ujszékelyi 482 sz. tjkben A + 1120 hr. sz. ingatlanra 122 K, 121 hrsz. ingatlanra 117 K, 1360, 1361 hr. sz. ingatlanra 269 K, 1362, 1363 hr. sz. ingatlanra 269 K, 1977 hr. sz. ingatlanra 87 K, 1978 hr. sz. ingatlanra 179 K ezennel megállapított kiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1904. évi augusztus 19-ik napján délelőtti 9 órakor** Ujszékely községhez tartandó nyilvános árverésen a megállapított kiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10 százalékát készpénzben, vagy az 1881 LX. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbiróság mint tkvi hatóság.

Székelykeresztur, 1904. évi május 16.

VERESS, kir. albiró.

2499—904. tkvi sz.

Arverési hirdetmény.

Dr. Solymossy Lajos végrehajtónak, Derzsi Lajos és társai végrehajtást szenvedettek elleni végrehajtási ügyében kérelem következtében a végrehajtási árverés 112 K tőkekövetelés és ennek 1900. évi október hó 1. napjától járó 6 százalékos kamatai 71 K 70 f már megállapított, valamint jelenleg a székelyudvarhelyi zálogkölcson intézet javára 10 K és még a felmerülő költségeknek kielégítése végett az 1881: 60. t.-c. 144. §. alapján és a 146. §. értelmében tekintettel arra, hogy Tibád Péter árverési vevő a feltételeknek nem tett eleget, a végr. törv. 185. §-a alapján vevő kárára és veszélyére bánatpénzének elvesztése s a végrh. törv. 185. §-ában meghatározott kártérítési kötelezettség mellett a székelyudvarhelyi 1336 sz. tjkben A + 1084 b) hr. sz. ingatlanra 1320 K, az 1570 sz. tjkben A + 972 a) hr. sz. ingatlanra 19 K 80 f ezennel megállapított kiáltási árban elrendeltetik. Az árverés megtartására határidőül 1904. évi **julius hó 22-ik napjának délelőtti 9 órája** a kir. tszék tkvi hatóságánál tűzetik ki.

Árverezni szándékozók tartoznak az 1084 b) hr. sz. ingatlan bánatpénzbe 1 K 40 f-t készpénzben, vagy a 1881: 60. t.-c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333 sz. a. kelt m. kir. igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: 60. t.-c. értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a vételért két egyenlő részletben és pedig az elsőt az árverés napjától számítandó 30 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számítandó 60 nap alatt, minden egyes vételári részlet után az árverés napjától számítandó 6 százalékos kamatokkal együtt az 1881. évi december hó 6-án 39415—I. M. sz. a. kelt rendeletben előírt módon a székelyudvarhelyi kir. adóhivatalnál, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni.

A bánatpénz az utolsó részletbe fog számíttatni.

Az ezen árverési hirdetmény a hivatalos órák alatt ezen kir. bíróság, mint telekkönyvi hatóságánál és Székelyudvarhely város tanácsánál tekinthető meg.

A kir. tszék, mint tkvi hatóság.

Székelyudvarhely, 1904. május 7-én.

MIHÁLY, kir. tszéki egyesbiró.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Fűszer, porcellán- és üvegkereskedés!

Csodálatos olcsó a Borhegyi borviz!
— Üvegenként csak 6 fillér. —

Ezen természetes ásványvizet kitünő eredménnyel használják: hurutos bántalmakban, idült hörghurutban, a gümőkór lerakódásának első stádiumában, a gyomor rendellenes működésében, a májműködés és epekesztés rendtelenségeiben, az epekövek eltakarítását szembe-tűnően könnyíti, a bélhurut minden nemében, a nyálkás aranyérben, hasszervi dugulásokban, huygkó képződéseiben, mézes huygárban, görvél- és mirigydagokban, angolkóros csontlágulás- és sorvadásokban. — A legkitünőbb üdítő ital, borral vegyítve páratlan! — Hetenkint háromszor friss töltés! — Raktár: SZENTPÉTERY GERGELYNÉL, Székelyudvarhely.

Készlet Fokut. vize 12 fillér!
Baross forrás borvize 8 fillér!

Kérem a cégre ügyelni!

Benedek, Nagy és Konrád
első székely cipőraktára Sz.-udvarhely, Kossuth-u.

Dus választék csinos és tartós **cipőkben!**

Mérték utáni megrendelések pontos kivitele. o „Fredin” cipőkben is kapható. Egy doboz 60 fillér.

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

Eszenciákat — csalhatatlan bizonyosságul — a legjobb likőrök, borszeszek, különféle szeszek és ecet készítéséhez a legkitünőbb és páratlan minőségűből szállítok. Nagy megtakarítás. — Jóságért felelősséget vállalok. Különlegességekből megbízható receptek. Árjegyzéket, utasítást ingyen és portómentesen küld: Pollák Károly Fűlöp, eszenc gyára Prága. Ügynökök felvételnek.

Névjegyek, eljegyzési- és esküvőkártyák, meghívók, valamint mindenféle nyomtatványok a legjutányosabb áron és gyorsan készülnek

Betegh Pál
könyvnyomdájában Sz.-Udvarhely, Kossuth-utca 15. sz.

Uj fodrász-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására adni, hogy **fodrász-üzletemet Kolozsvárról Székelyudvarhelyre** (Kossuth-utca 43.) **helyeztem át** s azt ujonnan berendezve megnyitottam. Célom: előzékeny és pontos kiszolgálásban részesíteni t. vendégeimet.

Bérlet-jegy (10 számmal) 80 kr. — Egész havi bérlet, tetszés szerinti borotválással és egyszeri hajnyírással 2 korona.

Férfiaknak különös figyelmébe ajánlom a legujabb divatu Maxim frizurákat, melyeket speciális szakértelemmel eszközölök.

Nagybecsü pártfogásukat kérve, vagyok **kész szolgálattal:**

Kertész Lajos.

Őszi trágyázáshoz

Thomassalak-liszt

csillag **Stern Marke** jeggyel véd-

helyesen alkalmazva, minden növénynek a **legjobb és legolcsóbb foszforsavas műtrágyája.** — Kivánatra szakmunkákkal és árajánlattal készségesen szolgál

Kalmár Vilmos

Budapest, VI., Teréz-körut 3., a Thomasphosphatfabriken G. m. b. H., Berlin, magyarországi vezérképviselője. **Óvakodjunk a hamisításoktól és figyeljünk a védjegyre!** Minden zsák ólomzárallal s tartalomjelzéssel van ellátva!

Betegh Pál

könyv-, papir-, író- és rajzszerkereskedésében (Székelyudvarhelyt Kossuth-utca 15.) **tulhalmozott raktár miatt kaphatók:**

Mélyen leszállított árak!

EMLEK-ALBUMOK fényképekhez és levelező-lapokhoz legolcsóbb árban.
GYERMEKEKNEK remek képes- és mesés-könyvek leszállított áron.
HELYI ÉS MŰVÉSZI LEVELEZŐ-LAPOK dus választékban.
HEGEDŰK, okarinák, hegeduvonók, hurok és más fűszerelések elsőrendű gyárakból.
KINAI DISZ- és kézi legyezők változatos kiállításban.
ÉNEK- ÉS IMAKÖNYVEK különböző valóságfeleketű hívek számára.
IFJUSÁGI ÍRATOK a legjelesebb íróktól nagy választékban.
PALLAS NAGY LEXIKONA — tíz első kötete — mélyen leszállított árban.
DERZSI ÉLET-KÖNYVE, mint állandó házi-orvos. — Legbiztosabb gyógymód, mely szerint az eddig gyógyíthatatlan betegségek is házilag feltűntül és ingyenesen gyógyíthatók. Elsőrendű orvosi véleményre az EMKE. népkönyvtárai számára 100 példányt elfogadott. Bolti ára 3 K, most csak 2 korona.
A „KEGYELET OSZLOPA”. Irta Bod Károly. — Tizenegy halotti ima, kilenc temetési beszéd különböző alkalmakra. Bolti ára 2 K 20 fillér, most 1 K 60 fillér.
PÁLFI LAJOS: „Okszerű méhészet kézikönyve kérdések és feleletekben.” — Szöveg közé nyomtatott ábrákkal; ára 1 korona.

DEMETER DÉNES: „Konfirmációi Emlék”, diszes képekkel. Az unitárius egyház Képviselő Tanácsának ajánlásával, ára fűzve 60 fillér, kötve 80 fillér.
TARCSAFALVI ALBERT: „Tört sugarak” és „Székely hangok”. „Mély érzésű versek. Megérdemlik, hogy mennél többben megismerkedjenek velük” — mondja Benedek Elek. — Bolti ár 2 K 40 fillér, most 1 korona.
FELIX: „Buddhista Káté”. Regény egy kötetben. Bolti ára 3 K, most 1 korona.
„UJ VERSEK”. Zempléni Árpád újabb költeményei. Negyedik kiadás, ára 1 K.
PÉTERFI TAMÁS tősgyökeres székely írónk, az újabb kor egyik kedvelt írója: „Székelyföldről”, „Fenyőváry Ibolyka” és „Paraszt dráma” című beszélyei, regéi, góbságai és eredeti székely regényeinek leszállított ára 1—1 K.
NÉMETH SÁNDOR: „Keresztény Erkölcs-tan kérdések és feleletekben”. Az udvarhelyi ev. ref. egyházmegye elfogadott tankönyve, ára kötve 30 fillér.
TOLLKÉSEK a legkülönbözőbb kivitelben.
PÉNZTÁRCÁK, női finom bőr kiegészítők, pénzes erszények, divatos óra- és nyakláncok, zsebtűkrök nagy raktára.
TÁRCANAPTÁRAK legfinomabb bőrkötésben mesés olcsó árakban.
SZIVAR- és SZIVARKATÁRCÁK, dohány-szelencék és tárcák, bőr- és ujezüstből leszállított árak mellett, legnagyobb választékban.

Jutalomkönyvek legdusabb raktára!

Mélyen leszállított árak!

Megrendeléseknél kérjük lapunkra hivatkozni!

BOR. Jó és olcsó asztali csemege és gyógyborok literenkint 28 krtól 1 frt 40 krig **Fernengel Gyula**, bor nagykereskedésében kaphatók. 5 literen felüli vételnél külön kedvezményes árak.

Mindenütt, minden gyógyszerárban kapható. Otthon, valamint utazás alkalmával nélkülözhetetlen szer a

Thierry gyógyszerész balzsama

mindenütt ismeretes, mindenhol elismerték.

Rossz emésztésnél és ennek mellékjelenségeinél a leghathatósabb, mint fölbőgés, gyomorgörcs, étvágytalanság, katarhus, gyuladások, gyengeség, fölfúvódás stb.

Görcs- és fájdalomcsillapító, köhögést megszüntető, nyálkaidó és tisztító.

Legkisebb postaküld. 12 kis vagy 6 nagy üveg 5 korona költségmentesen, 60 kis vagy 30 nagy üveg 15 korona költségmentesen.

A raktárak kicsinyben 1 kis-üveget 30 fillérért, duplaüveget 60 fillérért árusítanak.

Tessék az egyedüli és egyetlen törvényesen védett zöld apácavédjegyre „Ich dien” ügyelni. Egyedül valódi. — Ezen védjegy utánzása és forgalombahozatala, valamint más törvényesen meg nem engedett, ismétlődés nincs megengedve s az ily forgalomba nem hozható balzsamvédjegy törvényesen üldöztetik.

Thierry A. gyógyszerész Centifoliakenőcse

Schutzengel-Apotheke

des A. THIERRY in PREGRADA

fájdalomcsillapító, puhító feloldó, húzó, gyógyító stb. — 3.40 korona franko. A raktárakban kicsinyben 1.20 korona tégelyenkint.

Központi raktár Budapest Török J. gyógytára, dr Egger Leo gyógytára, Vértes gyógyszerár Lugos. Közvetlen megrendelések így címzendők:

Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohits-Sauerbrunn.

Ha az összeg előre beküldetik, úgy a küldemény egy nappal előbb érkezik meg, mint utánvétellel és elcsesnek az utánvételi költségek, azért ajánlatos az összeget azonnal küldeni és a postautalvány szelvényén megtenni a rendelést és pontos címet írni.

Fogorvos Székelyudvarhelyt.

Dr Kovács Géza egyetemes orvostudor fog- és szájspecialista műterme Kossuth-utca 31. sz. alatt. Szerényebb viszonyok között levő vidéki földmivéseknek foghuzásokat és más apróbb műtétet 1 koronáért, teljesen szegényeknek pedig díjtalanul eszközöl.

Mint gyógyviz csodahatásu.

Kászoni Főkut.

Természetes gyógy borviz!

Kizárólagos főraktár Udvarhelyvármegye egész területére: SZENTPÉTERY GERGELY fűszer-, üveg-, porcellán- és diszmutáru kereskedésében Székelyudvarhelyt, Deák-tér 15 szám alatt. — Üvegenkénti ára 12 fillér.

Mindig friss szállítmány.

Beccal vesyítő kellemes adító ital.

Mint elvezető viz kitűnő.

— Kérje mindenütt a magyar gyártmányu Müller-féle (minden fajtájú) tentát, tust, pecsétviaszot és aquarell festéket.

Antracén irótena

legjobb és állandóan friss minőségben gyári áron a „Székely-Udvarhely” kiadóhivatalában (Betegh Pál könyv- papír-, író- és rajzszerekkereskedésében) Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 15. szám alatt kapható! Ezen kitűnő tena a tollból könnyen sötétkéken folyik, csakhamar megtevedik és a tollat nem rontja. Rendes írás és másoláshoz egyformán kiválóan használható! Ismét eladóknak renakivüli kedvezmény.

Schicht-szappan

„szarvas”

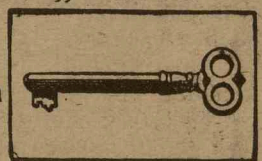
vagy

„kulcs”

Jegygyel

legjobb, legkladosabb s ennél fogva legolcsóbb szappan. — Minden káros alkatrésztől mentes.

Mindenütt kapható!

!! Bevásárlásnál különösen arra ügyeljünk, hogy minden darab szappan a „Schicht” névvel és a fenti védjegyek egyikével legyen ellátva. !!

Ritka alkalom!

Alapított: 1865.

SZENKOVITS JÁNOS UTÓDA

o o o o női- és férfi divatruháza Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám. o o o o Legolcsóbb bevásárlási forrás! Gyors és pontos kiszolgálás!

Csak rövid ideig!

Alapított: 1865.

Tavaszi és nyári divatcikkék d u s raktára. o o o

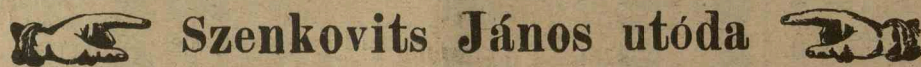
Férfi- és női ruhák teljes elkészítetése elsörendü műtermekben! o o o

Menyasszonyi o kelengyék nagy választékban! o

Allandó nagy választék bluz- és ruha selymekben féláron is alul!!

Legnagyobb o raktár férfi és női ruháknak v a l ó posztokban, páratlan olcsó árakban, kiváló minőségekben! o o

Rendkívül nagy feltűnést fognak azon cikkek kelteni, melyek mostantól kezdve

női- és férfi divatruhájában (Székelyudvarhelyt, Batthyány-tér 4-ik szám alatt)

nagy külön eladásra kerülnek.

Üzlet-áthelyezés miatt

fölhalmozott raktári készletét leapasztani szándékozván, azok árait az elismert olcsó áraknál is alább szállította!

Minden hétfőn és pénteken nagy maradék-eladás!

A jelen alkalom igen ritka bevásárlási előnyöket nyújt a n. é. közönségnek, miért is csak jó szolgálatot vélünk teljesíteni, hogy mielőbbi fölhasználását különös figyelmébe ajánljuk.

Csak rövid ideig!

Ritka alkalom!

Férfi és női készruhák áruháza. Ezen ágban a legvégsőig menő olcsó árakat biztosítom, miért is különösen bátor vagyok az elősoroltakra fölhívni a közfigyelmet!

Férfi, női és gyermek cipők kiváló minőségben, versenyen kívüli árakban! o o

Csinos női- és férfi sport, tennis és torna-cipők d u s választékban.

Illatszerek, szappanok, ruha- és hajkefék! o o

Uti bőröndök és kézi-táskák. o o